

ทัศนคติเกี่ยวกับอายุการสมรส

การศึกษาเรื่องการสมรส อาจจะแบ่งขอบเขตของความสนใจออกได้เป็นหลายเรื่องตามความเหมาะสม ในบทนี้จะกล่าวถึงทัศนคติของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างที่มีต่ออายุการสมรส ซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น อายุแรกสมรส อายุของผู้ที่จะมาเป็นคู่สมรส และรวมถึงระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสก่อนการแต่งงาน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าอายุแรกสมรสเป็นปัจจัยสำคัญทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ คือหากประชากรในสังคมใดสมรสเมื่ออายุน้อยมักจะมีผลให้ระดับการเจริญพันธุ์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และหากประชากรสมรสเมื่ออายุมากขึ้นระดับการเจริญพันธุ์ก็มีแนวโน้มลดต่ำลง การศึกษาครั้งนี้ต้องการทราบทัศนคติที่มีต่อการสมรสและความนิยมของหนุ่มสาวต่ออายุที่คิดว่าเหมาะสมที่จะทำการสมรสได้ ซึ่งอาจจะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงแนวโน้มของอายุสมรสของประชากรในอนาคต จากการศึกษาของ สมหมาย วันสอน โดยใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

ผู้ชายส่วนใหญ่มีอายุแรกสมรสอยู่ระหว่างช่วงอายุ 25-29 ปี คือมีอยู่ประมาณร้อยละ 22.0 ของประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างเป็นช่วงที่มีคนสมรสมาก รองลงมาคือระหว่างอายุ 21-22 ปี ซึ่งมีถึงร้อยละ 21.7 และช่วงอายุ 23-24 ปี มีร้อยละ 19.9 สำหรับสตรีโดยทั่วไปพบว่า จะมีอายุแรกสมรสต่ำกว่าชายประมาณ 3.5 ปี คือส่วนใหญ่จะมีอายุแรกสมรสอยู่ในช่วงระหว่าง 17-18 ปี ซึ่งมีประมาณร้อยละ 28.3 กลุ่มรองลงมาที่สตรีทำการสมรสมากที่สุดคือระหว่าง 19-20 ปี ซึ่งมีประมาณร้อยละ 26.5¹

ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ชัยชนะ สุวรรณเวช และสนิท มาประจวบ ได้รวบรวมเรียบเรียงจากเอกสาร Country Profile ของ สภาประชากรแห่งนิวยอร์ก เกี่ยวกับข้อมูล

¹ สมหมาย วันสอน, "ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรที่มีอิทธิพลต่ออายุแรกสมรสของคนไทยในชนบท" หน้า 35.

สำมะโนประชากรของประเทศไทย โดยสรุปได้ว่า ระหว่างปี พ.ศ.2490 ถึง พ.ศ.2503 จำนวนร้อยละของสตรีที่สมรสระหว่างอายุ 20-24 ปี ไต่ลดลง 1 ใน 3 และในปี พ.ศ.2503 สตรีครึ่งหนึ่งสมรสเมื่ออายุสูงกว่า 21 ปี ส่วนชายอายุเฉลี่ยเมื่อแรกสมรสสูงกว่า 24 ปี เล็กน้อย¹ สำหรับการศึกษาที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่าสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างสมรสเมื่ออายุประมาณ 21 ปีโดยเฉลี่ย²

การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชาย (ตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาแยกตามเพศ พบว่าทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนักในเรื่องนี้ กล่าวคือ นักศึกษาทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี โดยที่นักศึกษาชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.6) เห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี รองลงไปร้อยละ 17.7 และร้อยละ 14.5 เห็นว่าควรแต่งงานเมื่ออายุ 23-24 ปี และ 27-28 ปี ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษาหญิงร้อยละ 30 มีความเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี ร้อยละ 25.1 เห็นว่าควรจะเป็น 29-30 ปี และร้อยละ 20.3 เห็นว่าควรจะเป็นอายุ 27-28 ปี ส่วนความคิดเห็นของทั้งนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ต่อการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชายในกลุ่มอายุน้อยๆ นั้นมีเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างต่ำ

จะเห็นว่า โดยทั่วไปนักศึกษาหญิงมีแนวโน้มที่ต้องการให้ผู้ชายแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นมากกว่านักศึกษาชาย ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาหญิงมีความต้องการให้ผู้ที่

¹สภาประชากรแห่งนิวยอร์ก, เรื่องสังเขปประเทศไทย: สรุปข้อมูลประชากรและการดำเนินงานวางแผนครอบครัว, แปลโดย ชัยชนะ สุวรรณเวช และสนิท มาประจวบ (พระนคร: สำนักพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, 2516), หน้า 7.

²อามอส เอช. ฮอลีย์ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ, "การขยายตัวของครอบครัวและการวางแผนครอบครัวในอำเภอโพธาราม," การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2 (พระนคร: กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, 2508), หน้า 350.

มาเป็นคู่สมรสของตนในอนาคตเป็นผู้ที่มีอายุสูงกว่าตน ซึ่งจะมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีความรู้สูงขึ้น สามารถเก็บรวบรวมเงินทองได้มากพอสมควร และจะสามารถเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี

เมื่อนำอายุปัจจุบันของนักศึกษามาเป็นปัจจัยหนึ่งประกอบการพิจารณาด้วย พบว่าทัศนคติที่มีต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกมักจะมีส่วนสัมพันธ์กับอายุปัจจุบันของนักศึกษา โดยที่นักศึกษากลุ่มสูงอายุมักจะนิยมว่าผู้ชายควรแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้น กล่าวคือกลุ่มนักศึกษาชายที่มีอายุปัจจุบันระหว่าง 15-24 ปี นอกจากจะมีความเห็นว่าคุณชายควรแต่งงานเมื่ออายุ 25-26 ปีแล้ว มีจำนวนไม่น้อยคือประมาณร้อยละ 19.5 เห็นว่าควรจะเป็น 23-24 ปี ร้อยละ 13.9 เห็นว่าอายุการแต่งงานของชายควรจะเป็น 27-28 ปี และร้อยละ 12.5 เห็นว่าควรจะเป็น 21-22 ปี ในขณะที่นักศึกษาชายที่อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-34 ปี ส่วนใหญ่(ร้อยละ 29.4) มีความเห็นว่าคุณชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี หรือไม่ก็ควรจะอยู่ในระหว่าง 29-30 ปี เป็นอายุที่เหมาะสมอันคับรองลงมา(ร้อยละ 26.5) อายุแต่งงานระหว่าง 27-28 ปีมีประมาณร้อยละ 19.1 และ 31 ปีขึ้นไปร้อยละ 10.3 ส่วนนักศึกษาชายที่มีอายุปัจจุบัน 35 ปีขึ้นไปถึงร้อยละ 52.9 มีความเห็นว่าคุณชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี รองลงไปร้อยละ 17.6 เห็นว่าควรจะเป็น 29-30 ปี และร้อยละ 11.8 เห็นว่าควรจะเป็น 27-28 ปี

สำหรับในกลุ่มนักศึกษาหญิง แยกตามอายุปัจจุบันก็พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชายไม่ควรแตกต่างจากความคิดของนักศึกษาชาย

ตารางที่ 1 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชายจำแนกตามอายุและเพศ

เพศ	อายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชาย									รวม
	อายุ	15-16ปี	17-18ปี	19-20ปี	21-22ปี	23-24ปี	25-26ปี	27-28ปี	29-30ปี	
ชาย										
15-24 ปี	1.8	2.2	3.4	12.5	19.5	33.6	13.9	9.4	3.8	100.0 (447)
25-34 ปี	-	-	1.5	4.4	8.8	29.4	19.1	26.5	10.3	100.0 (68)
35 ปีขึ้นไป	-	-	-	5.9	5.9	52.9	11.8	17.6	5.9	100.0 (17)
รวม	1.5 (8)	1.9 (10)	3.0 (16)	11.3 (60)	17.7 (94)	33.6 (179)	14.5 (77)	11.8 (63)	4.7 (25)	100.0 (532)
หญิง										
15-24 ปี	-	1.0	0.5	4.2	8.6	30.0	21.9	23.2	10.4	100.0 (383)
25-34 ปี	-	-	-	1.2	4.8	16.9	13.3	33.7	30.1	100.0 (83)
35 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-	50.0	16.7	25.0	8.3	100.0 (12)
รวม	-	0.8 (4)	0.4 (2)	3.6 (17)	7.7 (37)	28.2 (135)	20.3 (57)	25.1 (120)	13.8 (66)	100.0 (478)

สำหรับทัศนคติที่มีต่อการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิงนั้น ปรากฏว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ต่างกัน (ตารางที่ 2) คือนักศึกษาชายส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรแต่งงานเมื่ออายุสูงมากนัก ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุสูงพอสมควร โดยที่นักศึกษาชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.7) มีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 21-22 ปี และอีกร้อยละ 24.6 มีความเห็นว่าควรจะเป็น 19-20 ปี แต่นักศึกษาหญิงกลับเห็นว่า ผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 23-24 ปีถึงร้อยละ 29.5 และรองลงไปเห็นว่าควรแต่งงานเมื่ออายุ 25-26 ปีซึ่งมีถึงร้อยละ 25.5 อาจจะเป็นได้ที่นักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นเพราะการแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตครอบครัวในอนาคต และเชื่อว่าผู้หญิงควรมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตครอบครัวด้วย ส่วนนักศึกษาชายมีความต้องการเพียงให้ผู้หญิงเป็นแม่บ้านเท่านั้น จึงไม่ได้คำนึงในเรื่องนี้

ถ้าพิจารณาโดยนำอายุปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว คือทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีอายุสูงขึ้น มักจะต้องการให้ผู้หญิงแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นด้วย

ตารางที่ 2 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิงจำแนกตามอายุและเพศ

เพศ	อายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิง										
	อายุ	15-16ปี	17-18ปี	19-20ปี	21-22ปี	23-24ปี	25-26ปี	27-28ปี	29-30ปี	31ปีขึ้นไป	รวม
<u>ชาย</u>											
15-24 ปี	3.8	9.2	24.2	33.3	17.0	9.6	1.6	1.1	0.2	100.0	(447)
25-34 ปี	-	2.9	27.9	29.4	22.1	13.2	2.9	1.5	-	100.0	(68)
35 ปีขึ้นไป	-	5.9	23.5	29.4	23.5	17.6	-	-	-	100.0	(17)
รวม	3.2	8.3	24.6	32.7	17.9	10.3	1.7	1.1	0.2	100.0	(532)
	(17)	(44)	(131)	(174)	(95)	(55)	(9)	(6)	(1)		
<u>หญิง</u>											
15-24 ปี	0.3	1.6	11.7	24.5	30.5	24.5	6.3	0.3	0.3	100.0	(383)
25-34 ปี	-	1.2	7.2	13.3	25.3	33.7	18.1	-	1.2	100.0	(83)
35 ปีขึ้นไป	-	-	25.0	50.0	25.0	-	-	-	-	100.0	(12)
รวม	0.2	1.5	11.3	23.2	29.5	25.5	8.2	0.2	0.4	100.0	(478)
	(1)	(7)	(54)	(111)	(141)	(122)	(39)	(1)	(2)		

เมื่อนำระดับการศึกษาที่สำเร็จก่อนการเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนสารพัดช่างของ นักศึกษามาประกอบการพิจารณากับทัศนคติที่มีต่อการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชาย โดยแยกตาม เพศของผู้ตอบ (ตารางที่ 3) ปรากฏว่านักศึกษาทุกระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุสูงพอสมควร ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าผู้ชายควร แต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุสูงมากขึ้น กล่าวคือนักศึกษาชายทุกระดับการศึกษา ร้อยละ 33.4 มีความเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานเมื่ออายุ 25-26 ปี รองลงไปร้อยละ 17.5 เห็นว่าควรจะเป็น 23-24 ปี สำหรับนักศึกษาหญิงทุกระดับการศึกษาร้อยละ 28.8 มีความเห็นว่าผู้ชายควร แต่งงานเมื่ออายุ 25-26 ปี รองลงไปร้อยละ 24.7 และร้อยละ 20.7 เห็นว่าควรจะเป็น 29-30 ปี และ 27-28 ปี ตามลำดับ

แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบในกลุ่มนักศึกษาชายที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่างกัน พบว่านักศึกษาเหล่านี้มีความคิดเห็นแตกต่างกันพอสมควรเกี่ยวกับเรื่องอายุการแต่งงานครั้งแรก ของผู้ชาย กล่าวคือนักศึกษาชายที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.8) แม้จะมีความเห็นว่าผู้ชายโดยทั่วไปควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี แต่กลุ่มที่รองลง ไปร้อยละ 23 เห็นว่าอายุแต่งงานควรเป็น 23-24 ปี และร้อยละ 14.9 เห็นว่าควรเป็น 21-22 ปี ในขณะที่นักศึกษาชายที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.8) มีความเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานเมื่ออายุ 25-26 ปี เช่นเดียวกันกับนักศึกษาที่สำเร็จระดับ ประถมศึกษา แต่กลุ่มรองลงไป คือร้อยละ 16 และร้อยละ 14.5 เห็นว่าอายุแต่งงานควรจะเป็น 23-24 ปี และ 27-28 ปี ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 32.3, ร้อยละ 29 และร้อยละ 22.6 มีความเห็นว่าผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่อ อายุ 25-26 ปี, 27-28 ปี และ 29-30 ปี ตามลำดับ

นอกจากนี้นักศึกษาหญิงที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ก็มีความคิดเห็นในเรื่องอายุการ - แต่งงานครั้งแรกของผู้ชายแตกต่างกันออกไป ในลักษณะเดียวกันกับที่พบจากกลุ่มนักศึกษาชาย

โดยสรุป จะเห็นว่าระดับการศึกษาของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออายุการ - แต่งงานครั้งแรกของผู้ชาย กล่าวคือหากนักศึกษามีระดับการศึกษาสูงขึ้นมักจะมีเห็นว่า ผู้ชายควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุสูงขึ้นด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ที่ได้รับการศึกษา

ตารางที่ 3 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชายจำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ

เพศ	อายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชาย									รวม
	ระดับการศึกษา	15-16ปี	17-18ปี	19-20ปี	21-22ปี	23-24ปี	25-26ปี	27-28ปี	29-30ปี	
<u>ชาย</u>										
ประถมศึกษา	-	2.3	3.4	14.9	23.0	32.8	12.1	8.6	2.9	100.0
มัธยมศึกษา	2.4	2.1	3.0	10.1	16.0	33.6	14.5	12.8	5.3	100.0
อุดมศึกษา	-	-	-	3.2	3.2	32.3	29.0	22.6	9.7	100.0
รวม	1.5 (8)	2.0 (11)	3.0 (16)	11.3 (61)	17.5 (95)	33.4 (181)	14.6 (79)	12.0 (65)	4.8 (26)	100.0 (542)
<u>หญิง</u>										
ประถมศึกษา	-	0.5	0.5	4.0	8.5	35.5	19.5	22.5	9.0	100.0
มัธยมศึกษา	-	1.3	-	3.5	8.8	26.4	19.8	25.6	14.5	100.0
อุดมศึกษา	-	-	1.6	1.6	-	16.1	27.4	29.0	24.2	100.0
รวม	-	0.8 (4)	0.4 (2)	3.5 (17)	7.6 (37)	23.8 (141)	20.7 (101)	24.7 (121)	13.5 (66)	100.0 (489)

สูงๆมีความคิดรอบคอบกว่า เข้าใจสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันได้ดีกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำ และที่สำคัญการศึกษามีส่วนช่วยให้บุคคลรู้จักวางแผนชีวิตตนเองได้ดีขึ้น เห็นว่าการแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นอาจทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่าการแต่งงานเมื่ออายุน้อย เพราะเหตุนี้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจึงมักนิยมแต่งงานเมื่ออายุสูงขึ้นด้วย

สำหรับทัศนคติต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิง โดยแบ่งตามระดับการศึกษา เช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วปรากฏว่า(ตารางที่ 4) ความเห็นที่ได้แสดงออกในคอนตันก็ยังคงได้รับการยืนยัน คือเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรแต่งงานเมื่ออายุสูงมากนัก ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานเมื่ออายุมากขึ้นพอสมควร กล่าวคือนักศึกษาชายทุกระดับการศึกษาประมาณร้อยละ 32.5 เห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 21-22 ปี และที่เห็นว่าควรแต่งงานเมื่ออายุ 19-20 ปี และ 23-24 ปีมีร้อยละ 24.4 และร้อยละ 18.1 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาหญิงทุกระดับการศึกษาถึงร้อยละ 29.9 ที่มีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 23-24 ปี รองลงไปคือร้อยละ 25.2 และร้อยละ 23.5 ที่มีความเห็นว่าควรจะเป็นอายุ 25-26 ปี และ 21-22 ปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานักศึกษาในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่านักศึกษาชายที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 33.9 มีความคิดเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานเมื่ออายุเพียง 19-20 ปีเท่านั้น ส่วนนักศึกษาชายที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 32.9 เห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 21-22 ปี และนักศึกษาชายที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาร้อยละ 29 ที่มีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานเมื่ออายุ 21-22 ปี และ 23-24 ปี สำหรับนักศึกษาหญิงที่มีระดับการศึกษาต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิงแตกต่างกันด้วย กล่าวคือเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้นทัศนคติของนักศึกษาก็เปลี่ยนไป โดยมีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุสูงขึ้นด้วยตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลไม่น้อยต่อทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิง ทั้งในกลุ่มนักศึกษาชายและหญิง ซึ่งให้ผลทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาที่อำเภอโพธาราม คือผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะสมรสเมื่อมีอายุสูงมากขึ้น¹

¹ อามอส เอช. ฮอลีย์ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ, "การขยายตัวของครอบครัวและการวางแผนครอบครัวในอำเภอโพธาราม" หน้า 350.

ตารางที่ 4 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิงจำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ

เพศ	อายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิง									รวม
	ระดับการศึกษา	15-16ปี	17-18ปี	19-20ปี	21-22ปี	23-24ปี	25-26ปี	27-28ปี	29-30ปี	
<u>ชาย</u>										
ประถมศึกษา	1.7	8.0	33.9	32.2	18.4	4.6	1.1	-	-	100.0
มัธยมศึกษา	4.5	9.2	20.8	32.9	16.9	12.2	1.5	1.8	0.3	100.0
อุดมศึกษา	-	-	9.7	29.0	29.0	25.8	6.5	-	-	100.0
รวม	3.3 (18)	8.3 (45)	24.4 (132)	32.5 (176)	18.1 (98)	10.0 (57)	1.7 (5)	1.1 (6)	0.2 (1)	100.0 (542)
<u>หญิง</u>										
ประถมศึกษา	0.5	1.5	15.0	27.5	28.5	21.5	5.0	-	5.0	100.0
มัธยมศึกษา	-	1.8	9.3	23.8	31.3	25.1	8.4	0.4	-	100.0
อุดมศึกษา	-	-	6.5	9.7	29.0	37.1	16.1	-	1.6	100.0
รวม	0.2 (1)	1.4 (7)	11.2 (55)	23.5 (115)	29.9 (146)	25.2 (123)	8.0 (39)	0.2 (1)	0.4 (2)	100.0 (489)

ระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสก่อนการแต่งงาน เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาเรื่องการสมรส เพราะเป็นเรื่องของการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันว่าจะอยู่ร่วมกันได้หรือไม่ ซึ่งหากคู่สมรสรู้จักกันในระยะเวลาสั้นๆอาจจะปรับตัวในการอยู่ร่วมกันไม่ได้หรือได้ไม่ดีเท่าที่ควร ในที่สุดอาจจะมีการหย่าร้างและมีผลถึงภาวะเจริญพันธุ์ ตรงกันข้ามหากคู่สมรสรู้จักกันเป็นระยะเวลาหลายๆ ปัญหาเหล่านี้ก็มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย จากการศึกษาในทำนองเดียวกันกับเรื่องนี้ในสหรัฐอเมริกา ปรากฏว่าคู่สมรสที่รู้จักกันไม่เกิน 6 เดือน ภายหลังจากการแต่งงานปรับตัวในการอยู่ร่วมกันได้ดีเพียงร้อยละ 23 ที่รู้จักกันระหว่าง 6-23 เดือน ปรับตัวได้ดีร้อยละ 40 รู้จักกัน 2-4 ปี ปรับตัวได้ดีร้อยละ 44 และถ้าหากรู้จักกันเกินกว่า 5 ปีขึ้นไปจะสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกันได้ดีกว่ากลุ่มอื่นคือประมาณร้อยละ 47¹

ผลจากการศึกษาทัศนคตินักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่าง เกี่ยวกับระยะเวลาที่คิดว่าควรรู้จักกับผู้ที่จะมาเป็นผู้สมรสก่อนการแต่งงานนั้น ปรากฏว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ต่างกัน (ตารางที่ 5) โดยนักศึกษาหญิงเห็นว่าผู้ที่มาเป็นผู้สมรสควรรู้จักกันเป็นเวลานานกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชาย คือนักศึกษาชายส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มอายุ (ร้อยละ 47.4) เห็นว่าคู่สมรสควรรู้จักกันก่อนแต่งงาน 1-2 ปี แต่นักศึกษาหญิงร้อยละ 38.7 มีความเห็นว่าคู่สมรสควรรู้จักกันเป็นเวลานานกว่านั้นคือ 3-4 ปี อาจจะด้วยเหตุผลที่ว่าการทำงานในสังคมไทยถือกันว่าเป็นเรื่องใหญ่ จะต้องเป็นที่ยอมรับในสังคม และเมื่อจะหย่าร้างกันค่านิยมในสังคมไทยรู้สึกว่าย่ำหญิงจะเป็นฝ่ายเสียหายมากกว่าฝ่ายชาย จึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสควรจะนานกว่าที่นักศึกษาชายคิดกัน และเมื่อนำอายุปัจจุบันมาประกอบการพิจารณาด้วย ปรากฏว่านักศึกษาชายที่มีอายุสูงขึ้นก็มักจะเห็นว่าระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรสควรจะนานกว่าขึ้นด้วย แต่นักศึกษาชายทุกกลุ่มอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคู่สมรสควรรู้จักกันไม่เกิน 4 ปีก็น่าจะเพียงพอ สำหรับนักศึกษาหญิงในกลุ่มที่มีอายุสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะมีความคิดว่าการรู้จักคู่สมรสควรใช้ระยะเวลานานกว่าขึ้น-

¹Lloyd Saxton, The Individual Marriage and The Family, p.215.

ตารางที่ 5 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรสจำแนกตามอายุและเพศ

เพศ	ระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรส							รวม
	ไม่ถึง 1 ปี	1-2 ปี	3-4 ปี	5-6 ปี	7-8 ปี	9 ปีขึ้นไป	ก็ปีก็ได้	
<u>ชาย</u>								
15-24 ปี	5.4	45.4	27.5	10.7	1.1	3.8	6.0	100.0
25-34 ปี	4.4	54.4	26.5	10.3	-	-	4.4	100.0
35 ปีขึ้นไป	-	70.6	23.5	-	-	5.9	-	100.0
รวม	5.1 (27)	47.4 (252)	27.3 (145)	10.0 (55)	0.9 (5)	3.4 (18)	5.6 (30)	100.0 (532)
<u>หญิง</u>								
15-24 ปี	1.3	29.2	39.9	17.2	4.7	4.4	3.1	100.0
25-34 ปี	4.8	39.8	31.3	12.0	1.2	7.2	3.6	100.0
35 ปีขึ้นไป	-	16.7	50.0	33.3	-	-	-	100.0
รวม	1.9 (9)	30.8 (147)	38.7 (185)	16.7 (80)	4.0 (19)	4.8 (23)	3.1 (15)	100.0 (478)

ไปด้วย นักศึกษาหญิงทุกระดับอายุยังมีความเห็นว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการทำความรู้จักกับคู่สมรสก่อนการแต่งงานไม่ควรเกิน 6 ปี

เมื่อนำเอาระดับการศึกษาของนักศึกษามาพิจารณาประกอบเรื่องทัศนคติต่อระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรส(ตารางที่ 6) ก็จะได้เห็นได้ชัดมากขึ้นว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น มักจะมีความเห็นว่าระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสควรจะเป็นเวลานานตามขึ้นไปด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตามระยะเวลาในการรู้จักคู่สมรสก็ไม่ควรจะนานเกินไป คือไม่ควรเกิน 6 ปี

ตารางที่ 6 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่อระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรสจำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ

เพศ	ระยะเวลาที่รู้จักคู่สมรส							รวม
	ระดับการศึกษา	ไม่ถึง1ปี	1-2ปี	3-4ปี	5-6ปี	7-8ปี	9ปีขึ้นไป	
ชาย								
ประถมศึกษา	7.5	44.3	26.4	10.3	1.1	5.2	5.2	100.0
มัธยมศึกษา	4.1	49.1	27.5	10.1	0.9	2.4	5.9	100.0
อุดมศึกษา	-	50.0	30.0	13.3	-	3.3	3.3	100.0
รวม	5.2	47.6	27.3	10.3	0.9	3.3	5.5	100.0
	(27)	(258)	(148)	(56)	(5)	(18)	(30)	(542)
หญิง								
ประถมศึกษา	1.0	32.5	42.0	14.0	3.5	5.0	2.0	100.0
มัธยมศึกษา	3.1	28.6	37.0	18.9	4.0	4.8	3.5	100.0
อุดมศึกษา	-	33.9	37.1	16.1	4.8	3.2	4.8	100.0
รวม	1.8	30.9	39.1	16.6	3.9	4.7	3.1	100.0
	(9)	(151)	(191)	(81)	(19)	(23)	(15)	(489)

อายุของผู้ที่จะมาเป็นคู่สมรสก็เป็นเรื่องน่าสนใจ เพราะโดยแบบแผน ระเบียบ และประเพณีในสังคมโดยทั่วไปแล้ว สตรีมักจะแต่งงานกับผู้ชายที่อายุมากกว่าตน ส่วนชายมักจะแต่งงานกับผู้หญิงที่อายุน้อยกว่าตน ซึ่งผลการศึกษาในไอร์แลนด์ ก็พบเช่นเดียวกันว่า คู่สมรสทั่วไปสามีมักจะมีอายุมากกว่าภรรยา จากคู่สมรสที่ทำการศึกษาไปถึงร้อยละ 75 ที่สามีอายุมากกว่าภรรยา¹ จึงน่าจะศึกษาว่านักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่าง ซึ่งอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง เช่นปัจจุบันมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้ ผลการศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาชายส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.9 มีความคิดเห็นว่าคู่สมรสควรจะมีอายุน้อยกว่าตน (ตารางที่ 7) และนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.5) ก็มีความเห็นว่าการแต่งงานชายควรมีอายุมากกว่าหญิง ซึ่งหากจะเปรียบเทียบกันอีกครั้งหนึ่งโดยสรุป ก็จะทำให้เห็นว่านักศึกษาหญิงที่มีความเห็นว่าคู่สมรสควรจะมีอายุมากกว่าตน มีอัตราส่วนร้อยละมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชายที่มีความเห็นว่าคู่สมรสควรมีอายุน้อยกว่าตน แต่สำหรับผู้ชายในบางครั้งอาจจะไม่คำนึงถึงเรื่องนี้มากนัก จึงปรากฏว่ามีนักศึกษาชายอีกส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 11.0) มีความคิดเห็นว่าในเรื่องอายุของคู่สมรสนั้นจะเป็นอย่างไรก็ได้ คือจะมากกว่า น้อยกว่า หรือเท่ากับตนก็ได้ ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันนี้เพียงร้อยละ 2.2 เท่านั้น

เมื่อนำเอาสถานภาพสมรสของนักศึกษามาพิจารณาประกอบด้วย ก็พบว่าจะมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องนี้เพียงเล็กน้อยสำหรับนักศึกษาชายที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน และจะไม่มี ความแตกต่างมากนักสำหรับนักศึกษาหญิงที่มีสถานภาพสมรสที่ต่างกัน

จึงอาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสไม่ได้มีอิทธิพลต่อทัศนคติเรื่องอายุของคู่สมรสมากนัก แต่นักศึกษาต่างเพศกันจะพิจารณาในเรื่องอายุของคู่สมรสมาก คือเพศชายเห็นว่าคู่สมรสควรมีอายุน้อยกว่าตน และเพศหญิงเห็นว่าคู่สมรสควรมีอายุมากกว่าตน ซึ่งก็เป็นไปตามแบบแผนและประเพณีในสังคมโดยทั่วไป

¹Brendan M. Walsh, "trend in Age at Marriage in Postwar Ireland," Demography 9: 187.

ตารางที่ 7 อัตราส่วนร้อยละของทัศนคติต่ออายุของคู่สมรสจำแนกตามสถานภาพสมรสและเพศ

เพศ	อายุของคู่สมรส				รวม
	สถานภาพสมรส	มากกว่า	น้อยกว่า	เท่ากัน	
<u>ชาย</u>					
โสด	5.0	77.7	5.4	11.9	100.0 (479)
สมรส	8.2	80.3	6.6	4.9	100.0 (61)
หมาย,หย่า แยกกันอยู่	ก	ก	-	-	ก (3)
รวม	5.5 (30)	77.9 (423)	5.5 (30)	11.0 (60)	100.0 (543)
<u>หญิง</u>					
โสด	95.8	0.7	1.0	2.5	100.0 (402)
สมรส	95.2	1.2	3.6	-	100.0 (84)
หมาย,หย่า แยกกันอยู่	83.3	-	-	16.7	100.0 (6)
รวม	95.5 (470)	0.8 (4)	1.4 (7)	2.2 (11)	100.0 (492)

ก ตัวอย่างต่ำกว่า 5 ราย